

ESTIU METROPOLITÀ 2023

DOSSIER DE PREMSA

31 de maig de 2023

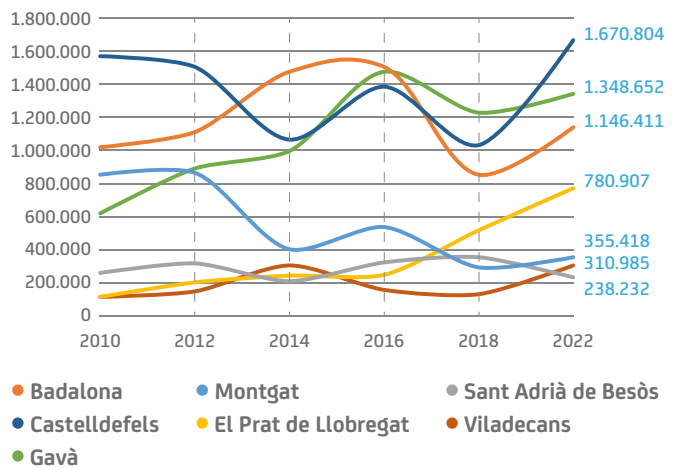
Introducció

Comença la temporada de platges a l'àrea metropolitana de Barcelona amb la **compatibilització de l'ús públic i la preservació ecològica**. Es tracta dels espais més visitats de la metròpolis i d'equipaments públics imprescindibles per al benestar social de la població metropolitana. Tot i la regressió estructural i la pèrdua de sorra, l'any passat van visitar les platges **més d'11 milions d'usuaris, un 23% més que el 2018**. Aquesta xifra constata que el litoral metropolità és un motor econòmic de la metròpolis de Barcelona.

Les platges són una de les principals defenses del territori davant del canvi climàtic, ja que els sistemes dunars actuen com a escut protector quan es produeixen temporals o pujades del nivell del mar.

Per primera vegada, l'objectiu principal d'aquests usuaris no és prendre el sol i banyar-se, sinó passar una estona d'esbarjo amb els amics, la família, passejar o fer esport.

Evolució d'usuaris a les platges metropolitanas

Cap a un pla estructural per a la protecció de les platges

El camí impulsat des de fa sis anys comença a donar fruits. S'ha portat a terme una estratègia de col·laboració interadministrativa per introduir solucions a curt, mitjà i llarg termini al problema de regressió de la sorra.

Paral·lelament, des del 2017 l'AMB ha fet diferents estudis previs per conèixer la dinàmica i el funcionament del litoral metropolità. Les conclusions a les quals s'ha arribat serviran com a fonaments d'aquest Pla de resiliència, i la informació de base es farà servir als projectes que està engenant el Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic (MITECO) per protegir les platges metropolitanes.

El Govern central ha posat en marxa un paquet de cinc projectes amb l'objectiu de revertir la situació:

- Projecte en execució: descontaminació de la platja del litoral de **Sant Adrià de Besòs**.
- Projecte en licitació: estabilització de les platges de **Barcelona**
- Projecte en redacció: protecció i estabilització de les platges de **Montgat**. Entrega prevista per al desembre del 2023.
- Projecte en redacció: alternatives per a la protecció i estabilització de les platges del **delta del Llobregat**, previst per a finals d'any.
- El **Port de Barcelona**, a instància del MITECO, ja ha licitat i està realitzant la **radiografia de nous dipòsits de sorra a les zones més fondes de la costa de Barcelona**, per tal que en el futur siguin una zona d'extracció de sorres de diferents granulometries, que es puguin aportar tant a les platges de Barcelona com a les zones nord i del delta del Llobregat.

La gestió integral de les platges metropolitanas també ha comportat la realització d'estudis en profunditat per conèixer la dinàmica, el funcionament i el comportament del litoral metropolità. L'AMB ha fet un informe sobre les sorres continentals per a les platges metropolitanas. Es tracta de fer una estimació de la sorra necessària per protegir aquests espais i determinar l'amplada mínima que permeti resistir els canvis sobtats causats pels temporals. Aquest informe ha estimat els costos i la disponibilitat de material sorrenc d'origen continental. Els tres escenaris possibles que plantejgen les conclusions pel que fa a la quantitat de sorra necessària a les platges metropolitanas són els següents:

- Aportació 236.000 m³ de sorra per tenir una amplada de 25 metres.

- Aportació d'un total de 414.695 m³ de sorra per mantenir amplada mínima per resistir els temporals.
- Es necessitarien 1.577.000 m³ per tenir una amplada mínima de 25 metres després d'aquests impactes dels temporals.

Aquest volum d'aportacions permetria mantenir aquests espais públics i la seva funcionalitat fins que el MITECO no posés en marxa les actuacions de protecció. Simultàniament, també es protegiria la infraestructura de la part posterior de la platja, com els passeigs marítims. La reposició de sorra més important correspondria a zones on ja ha desaparegut gairebé tota, com Montgat, i també a parts afectades de Badalona, Barcelona, el Prat de Llobregat i Gavà.

Dunes metropolitanes més extenses i resilients

Les **dunes metropolitanes han incrementat la seva extensió** al llarg **dels últims set anys** d'una manera considerable, malgrat la regressió estructural del litoral metropolità. El balanç de la superfície afegida és de **45.100 m²**, tenint en compte les platges del delta del Llobregat: Castelldefels, Gavà, Viladecans i el Prat de Llobregat.

Les **dunes de Castelldefels** han crescut un 21 % des del 2013, fet que suposa **49.709 m² afegits**. En el cas de **Gavà**, l'ecosistema s'ha incrementat gairebé un **15 %**, xifra que implica la **suma de 9.176 m²**.

Els municipis de **Viladecans i el Prat de Llobregat** presenten un **balanç negatiu**, amb **pèrdua de superfície dunar derivada de la forta regressió** en algunes de les seves platges, com la del Remolar o la Pineda de Cal Francès.

Els **sistemes dunars són un pilar fonamental de la gestió integral de les platges metropolitanes**, ja que actuen com a escuts protectors contra els temporals i com a reservori de sorra flexible. Des del 2013 s'estan portant a terme diferents actuacions: construcció de dunes, reforç del front dunar, retirada d'espècies invasores, plantació de vegetació autòctona, senyalització i programes de sensibilització ambiental. Aquesta gestió integral incorpora la participació ciutadana com a element imprescindible en aquesta conservació, de tal manera que els usuaris són protagonistes en la preservació dels ecosistemes.

Totes aquestes solucions tenen com a objectiu mantenir, conservar i preservar aquests reservoris de sorra, imprescindibles per tenir unes platges més resilients davant dels efectes dels temporals i del canvi climàtic.

Municipi	Variació de superfície 2013-2020 (m ²)	Creixement o decreixement 2013-2020 (%)
Castelldefels	+49.709	+21,06
Gavà	+9.176	+14,71
Viladecans	-7.308	-4,93
El Prat de Llobregat	-6.470	-4,82

Millora del tancament dunar

La gestió i el manteniment integral de les platges metropolitanas inclou el **monitoratge i seguiment dels elements instal·lats** per tal **d'adaptar-los a la nova configuració que van prenent les platges**.

S'ha portat a terme la **revisió del tancament dunar de pal i corda** que s'estén al llarg dels gairebé **17 km entre Castelldefels i el Prat de Llobregat**. Aquest perímetre té **una longitud superior als 25 km**.

L'increment d'extensió de les dunes ha implicat la retirada d'aquests tancaments per adaptar-los a la

nova topografia. En alguns punts, la tanca ha quedat tan baixa que només sobresurten **30 dels 120 cm** del pal de fusta. **S'han pujat els pals fins a l'alçada adequada** i s'han recol·locat fins a 1.400 metres de tancaments.

En alguns punts de la platja de Gavà Mar i al nord de la platja de Can Camins del Prat de Llobregat, els forts temporals de mar i el vent han impactat sobre el sistema dunar i s'han endut grans quantitats de sorra, amb la vegetació que acollia. En aquests casos, l'AMB ha tornat a instal·lar pal i corda més enrere: al davant de la nova línia de vegetació.

La marinada: bona aliada per reforçar els sistemes dunars

La posició de les dunes metropolitanes i la seva estructura sorrenca les converteixen en veritables **matalassos flexibles** que actuen com a reservori o magatzem de sorra.

Les brises que bufen de mar cap a terra en els dies càlids **arrosseguen la sorra des de primera línia de platja fins a la seva part posterior**, de tal manera que queden dipositades als sistemes dunars. Es tracta d'un mecanisme natural serveix per incrementar l'extensió i el volum de sorra d'aquests ecosistemes, fet que contraresta o ajuda a equilibrar la degradació que pateixen quan es produeixen temporals marítims o borrasques que fan pujar el nivell del mar.

Estalvi d'aigua i nous hàbits d'adaptació al clima

La nova conjuntura climàtica ve marcada per **episodis de sequera** més contundents i per **estius cada vegada més tòrrids**, amb onades de calor més fortes i freqüents. El passat mes de març vam entrar en la fase d'excepcionalitat per sequera, que restringeix i limita el consum d'aigua a l'espai públic. Tot i així, des de l'octubre del 2022, quan la Generalitat va decretar l'escenari d'alerta, es van tancar les dutxes de totes les platges metropolitanes.

Aquesta mesura continua vigent i la previsió és que les **dutxes i els rentapeus segueixin sense funcionar durant tot l'estiu** (si es manté la mateixa situació). A banda, es porta a terme la **neteja manual del mobiliari i les instal·lacions** amb l'objectiu de minimitzar el consum d'aigua.

L'**estalvi d'aigua** aproximat amb les dutxes tancades és de **20.000 m³ mensuals**, de tal manera que entre **juny i setembre s'estalviaran 80.000 m³**.

La neteja manual dels equipaments s'ha començat a aplicar fa dos mesos, moment en què es va decretar l'estat d'excepcionalitat. D'aquesta manera, es redueix al màxim l'ús de mànegues a pressió, que ha permès estalviar més d'un 80 % d'aigua.

A més, s'han executat tres actuacions més per minimitzar l'ús o la pèrdua d'aigua:

- Renovació de claus de pas intern de totes les dutxes i rentapeus per limitar al màxim les possibles pèrdues de les conduccions.
- Control exhaustiu dels comptadors per tal d'eliminar al màxim les pèrdues d'aigua a les conduccions.
- Reducció del temps de resposta en cas de detectar fuites als equipaments de l'AMB.

Aquest episodi extrem de sequera vindrà acompanyat, previsiblement, d'un estiu molt càlid, amb temperatures clarament superiors a les habituals per l'època i amb una prolongació dels mesos de calor que ja va començar el mes d'abril i que es pot

allargar fins passada la Castanyada. L'allargament de l'estiu cap als equinoccis consolida l'aposta de l'AMB en relació amb els usos de les platges: un espai públic utilitzat durant els 365 dies l'any i no només per banyar-se i prendre el sol, sinó també per fer esport, activitats educatives o passar un dia en família.

La **presència de nits tropicals**, amb temperatures mínimes superiors als 20°C, implica un **canvi d'hàbits i usos de les platges**, de manera que els usuaris les fan servir en hores nocturnes com a oasis tèrmics per apaivagar les altes temperatures. Aquest canvi d'ús també comporta una adequació del servei de neteja, amb reajustaments horaris i un increment de la neteja manual.

Platges metropolitanes més inclusives i accessibles

La novetat més destacada d'aquesta temporada en relació amb les instal·lacions és la **col·locació de les pèrgoles d'ajut al bany**. Aquest estiu, després de dues temporades fent proves pilot, se n'instal·len 14 a tot el litoral metropolità, amb una inversió de 315.000 €. Aquestes pèrgoles permeten als usuaris amb discapacitat disposar d'una **zona d'ombra i sense inclinacions** o pendent de terreny.

Són plataformes modulars de 25 m², amb fusta, estructura d'acer i sostre de vímet, que proporcionen una ombra densa i fresca a les persones amb discapacitat que hagin d'esperar el servei d'ajuda al bany. Completen els accessos adaptats que ja compten amb passeres d'ample especial.

Amb l'objectiu d'actualitzar elements obsolets i millorar encara més l'accessibilitat, s'ha portat a terme la **renovació de 915 metres de passeres**, amb una inversió de 87.000 €.

Aquest estiu els usuaris també veuran **dos nous mòduls de platja a Castelldefels i dos nous lavabos a la platja de Sant Miquel de Barcelona**, amb una inversió superior als 100.000 €.

Pel que fa a les zones dunars, s'han gestionat **10.000 m addicionals de tancament amb pal i corda**, així com torres d'observació d'aus als espais protegits del delta del Llobregat.

Protecció de la biodiversitat

Les principals novetats en relació amb la conservació i el manteniment d'espècies de flora i fauna consisteixen en dos eixos: el cens de biodiversitat d'aus a les platges i el projecte europeu GUARDEN.

CENS D'AUS A LES PLATGES

S'ha elaborat un estudi per conèixer més a fons la biodiversitat associada al litoral metropolità amb l'objectiu de millorar la gestió de l'hàbitat de les espècies presents. Algunes espècies d'ocells estan adaptades únicament a aquest ecosistema i, per tant, la seva presència a les platges depèn en gran part de la bona conservació dels sistemes dunars.

Les conclusions més rellevants són les següents:

- **S'han detectat 45 espècies, 34 de les quals estan protegides pel Decret legislatiu 2/2008**
- **La mitjana d'espècies per transecte és de 21**
- **S'han observat 900 individus** en total
- Les platges ordenades per grau de naturalització (de més a menys) són les de Viladecans, el Prat de Llobregat, Castelldefels i Gavà.

La metodologia emprada ha consistit a identificar i comptar tots els ocells que es veuen al llarg d'un recorregut de 2 km lineals a primera línia de mar.

PROJECTE GUARDEN

Es tracta d'un projecte europeu que pretén **salvaguardar la biodiversitat amb la contribució de la ciutadania**: els usuaris se situen al capdavant de les polítiques públiques i la presa de decisions. Aquest objectiu s'aconseguirà mitjançant el desenvolupament d'aplicacions de suport orientades a l'usuari i aprofitant la col·laboració amb diferents socis del projecte.

El paper de l'AMB és establir un laboratori a l'aire lliure on s'aplicaran el conjunt d'eines tecnològi-

ques desenvolupades. Es **construirà una base de dades que s'alimentarà amb les contribucions dels ciutadans a través d'una plataforma pública**, amb fotografies i xifres, i validacions per part d'especialistes, que podran geolocalitzar-se. A més, es plantejaran fòrums de discussió sobre la gestió ambiental de les platges.

Els resultats i les observacions de la ciutadania esdevindran un coneixement necessari per prendre decisions en la gestió de les platges i les actuacions estructurals que es portaran a terme.

La ciutadania, protagonista en la gestió integral de les platges

La participació en activitats d'educació i sensibilització ambiental a les platges no para de créixer. **El 2022 es van organitzar 341 activitats, a les quals van assistir més de 8.900 persones.** L'organisme metropolità aposta clarament per canviar el paradigma de la gestió i el manteniment de l'espai públic: els ciutadans s'han de convertir en agents actius per preservar i conservar aquests ecosistemes naturals.

Nombre d'activitats 2022

Compartim un Futur (curs 2021/2022)	237
Projectes participatius (curs 2021/2022)	18
Jugatecambial	75
Cicle d'activitats	11
TOTAL	341

Nombre de participants 2022

Compartim un Futur (curs 2021/2022)	4.407
Projectes participatius (curs 2021/2022)	552
Jugatecambial	3.478
Cicle d'activitats	469
TOTAL	8.906

Les activitats més rellevants que s'han portat a terme són les següents:

- **Acció Platges Met.** Jornada de sensibilització ambiental conjunta als vuit municipis del litoral metropolità. La programació inclou activitats educatives relacionades amb els sistemes dunars, els microplàstics i la biodiversitat. Un dels principals objectius de la iniciativa és donar a conèixer les platges i ensenyar com protegir-les i defensar-les davant dels diferents reptes que en condicionen la gestió diària i la preservació, com ara el canvi climàtic o la regressió del litoral.
- **Biobiltz Metropolità a les platges.** Recerca d'ocells, insectes i d'altres animals que viuen ben a prop nostre, als parcs i platges de l'àrea metropolitana de Barcelona. S'observen quins són i s'introdueixen les dades en una plataforma de ciència ciutadana.
- **Sons del mar.** Taller sensorial i creatiu per apropar-se al món marí. Es desperten els sentits i la creativitat i s'elabora un instrument molt particular, capaç d'encapsular els sons del mar: l'"Ocean-drum".
- **Un viatge en el temps.** Passeig guiat per un expert que s'inicia a la platja de Montgat i porta a descobrir els punts més emblemàtics de la seva geologia i de la resta de municipi.
- **Hem trobat un niu de tortuga.** Activitat educativa per introduir la gestió del litoral metropolità (manteniment, protecció i promoció) i posar-la en pràctica a través d'una simulació, a partir de la descoberta d'un rastre de tortuga marina a la platja.
- **Snorkel a la platja.** Junt amb biòlegs marins, s'observen algunes espècies d'animals i plantes que habiten la platja de Sant Adrià. S'identifiquen els invertebrats que viuen fixats a les roques i algunes espècies de peixos.
- **Recuperem les dunes.** Visita de l'espai de les dunes i la seva crescuda. Es fa un recompte de la vegetació i es du a terme l'extracció de plantes invasores i plantacions de vegetació autòctona. Per finalitzar, es fa un taller de microplàstics i neteja de les dunes.
- **Investiguem i divulguem la biodiversitat de la platja.** Es visita la zona dunar i es fa un estudi de la dinàmica de les dunes, a partir del qual s'elabora un recurs divulgatiu en forma d'algun material sobre el que s'ha après.

Com a novetat d'enguany, continua l'ampliació d'equipaments d'educació ambiental: s'instal·len tres Naturaules més a **la platja de Can Camins del Prat de Llobregat, a la platja de les Barques**

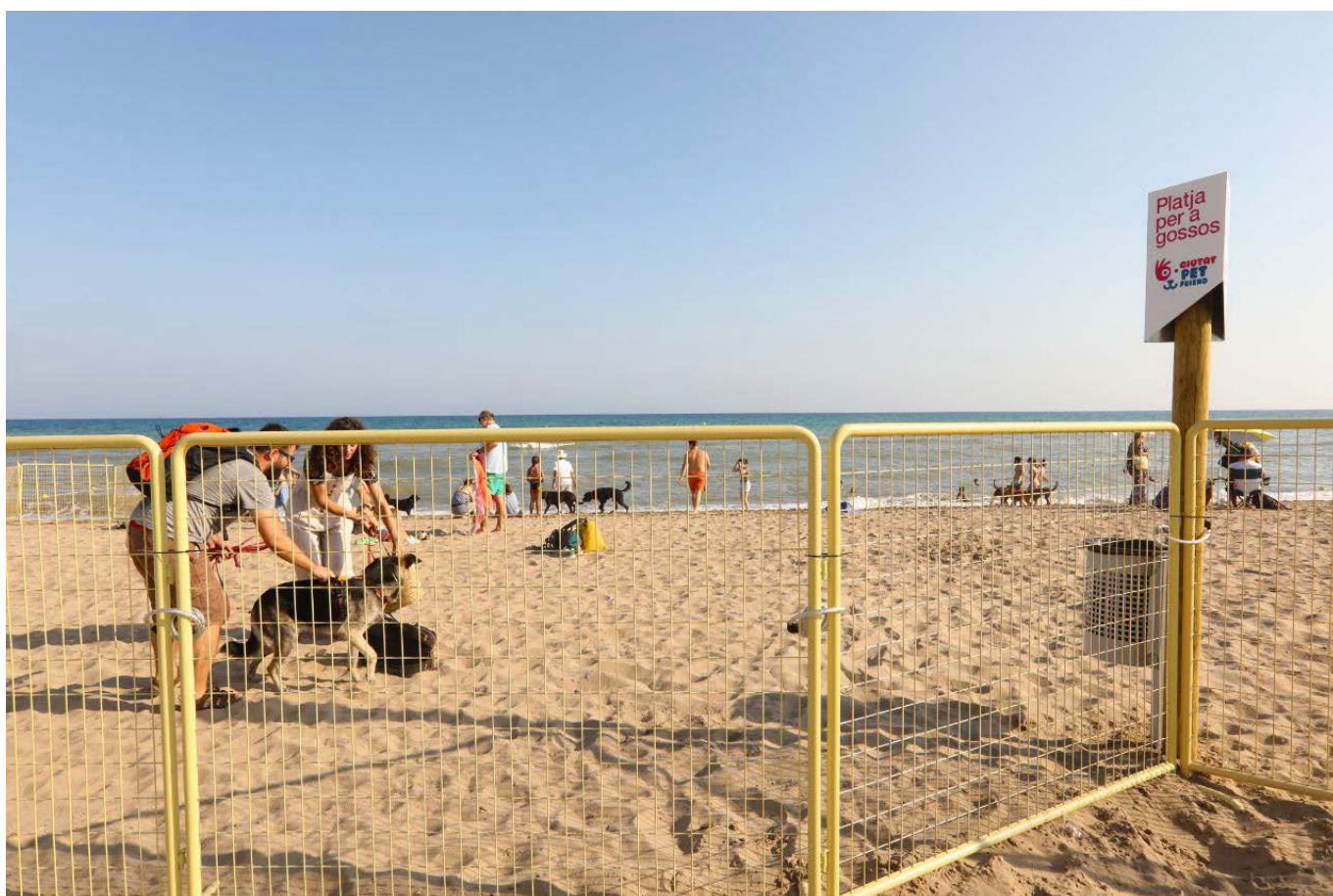
de Montgat i a la platja de la Pineda de Castelldefels. A més, la platja de Sant Adrià-Fòrum s'incorpora com a **espai dins l'Observatori Metropolità de Papallones.**

Platges per a gossos

El litoral metropolità disposa de tres **platges per a gossos**:

- Platja de Llevant de Barcelona
- Platja de Gavà
- Platja de l'Estació de Badalona

Es tracta d'un **servei municipal que delimita una superfície de la platja amb una tanca** i també una separació al mar amb un abalisament de boies. També hi ha un control a la entrada per poder identificar els animals de companyia. Aquest equipament **fomenta la convivència de gossos a l'espai públic** i perquè els propietaris i les seves mascotes puguin tenir també el seu lloc i **compatibilitzar-ho amb els altres usos** que es donen a la platja.

ESTIU
METROPOLITÀ
2023

 AMB Platges